

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะกับกระบวนการบริหารงานสาธารณสุขของหัวหน้าสถานีอนามัย จังหวัดสุพรรณบุรี ในครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินระดับสมรรถนะและกระบวนการบริหารงานสาธารณสุข ของหัวหน้าสถานีอนามัย ตลอดจนวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะหลักและสมรรถนะรอง กับกระบวนการบริหารงานสาธารณสุข ของหัวหน้าสถานีอนามัย ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยดังต่อไปนี้

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ คือ หัวหน้าสถานีอนามัยหรือเจ้าหน้าที่สาธารณสุขที่รักษาการหัวหน้าสถานีอนามัย ทุกแห่งในจังหวัดสุพรรณบุรี รวมทั้งสิ้น 174 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยประยุกต์เครื่องมือการประเมินสมรรถนะข้าราชการ ของสำนักงานข้าราชการพลเรือน และสร้างเครื่องมือการประเมินกระบวนการบริหารสาธารณสุข จากการทบทวนทฤษฎีและเอกสารต่าง ๆ โดยแบ่งเป็น 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคลและข้อมูลสถานบริการ มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบและเติมคำ รวม 10 ข้อ เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ความรู้เดิมจากสาขาวิชาชีพ ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งหัวหน้าสถานีอนามัย ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน การฝึกอบรมหลักสูตรหัวหน้าสถานีอนามัยหรือผู้บริหารระดับต้น ประเภทสถานบริการ และจำนวนบุคลากรในสถานบริการ

ส่วนที่ 2 แบบประเมินสมรรถนะในการปฏิบัติงานในตำแหน่งหัวหน้าสถานีอนามัย แบบสอบถามส่วนนี้ผู้วิจัยได้ประยุกต์แบบประเมินสมรรถนะของสำนักงาน ข้าราชการพลเรือน (พ.ศ. 2548) เพื่อให้เหมาะสมกับลักษณะการปฏิบัติงานของหัวหน้าสถานีอนามัย ประกอบด้วย การประเมินสมรรถนะหลัก 5 ด้าน ได้แก่ การมุ่งผลสัมฤทธิ์ การบริการที่ดี ความร่วมแรงร่วมใจ ความเชี่ยวชาญในอาชีพ และจริยธรรม และสมรรถนะรองหรือสมรรถนะประจำกลุ่มงาน 3 ด้าน ซึ่งในส่วนของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสุพรรณบุรีได้กำหนดสมรรถนะตามกลุ่มงานประกอบด้วย การคิดวิเคราะห์ การมองภาพรวมองค์กร และการพัฒนาศักยภาพคน

ลักษณะของแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประเมินค่าที่ใช้พฤติกรรมเป็นตัวกำหนด ระดับ (Behaviorally Anchored Rating Scale - BARS) แบบประเมินนี้ใช้ประเมินพฤติกรรมในการกำหนดระดับให้เลือกตอบได้ 6 ระดับ จากน้อยที่สุดไปหามากที่สุด (0 - 5) โดยมีเกณฑ์การเลือกตอบและให้คะแนนดังนี้

0	คะแนน	หมายถึง	ไม่แสดงสมรรถนะด้านนี้อย่างชัดเจน
1	คะแนน	หมายถึง	แสดงความพยายามในการทำงานให้ดี
2	คะแนน	หมายถึง	สามารถทำงานได้ผลงานตามเป้าหมายที่วางไว้
3	คะแนน	หมายถึง	สามารถทำงานได้ผลงานที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
4	คะแนน	หมายถึง	สามารถพัฒนาวิธีการทำงานเพื่อให้ได้ผลงานที่โดดเด่นและแตกต่างอย่างไม่เคยมีใครทำได้มาก่อน
5	คะแนน	หมายถึง	สามารถตัดสินใจได้ แม้จะมีความเสี่ยง เพื่อให้องค์กรบรรลุเป้าหมาย

การแปลผลคะแนน แบ่งสมรรถนะของหัวหน้าสถานีอนามัย ตามแนวคิดของเบสท์ (Best, 1977 : 74 อ้างถึงใน อวยพร สมใจ , 2548) ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{สูตร ช่วงคะแนนในชั้น} &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} \\ &= \frac{5 - 0}{3} = 1.66 \end{aligned}$$

จากเกณฑ์ดังกล่าวจะได้คะแนนในแต่ละระดับชั้น ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	ระดับ
3.34 - 5.00	สูง
1.67 - 3.33	ปานกลาง
0.00 - 1.66	ต่ำ

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามด้านกระบวนการบริหารงานสาธารณสุข ของหัวหน้าสถานีอนามัย มีจำนวน 42 ข้อ คำถามส่วนนี้ใช้วัดระดับผลการดำเนินงานตามกระบวนการบริหารงานสาธารณสุข ด้านต่าง ๆ 7 ด้าน ตามแนวคิดของ Gulick & Urwick (1937) ประกอบด้วย

การวางแผน	8	ข้อ
การจัดการองค์การ	8	ข้อ
การบริหารบุคคล	5	ข้อ
การอำนวยความสะดวกและการบังคับบัญชา	6	ข้อ
การประสานงาน	5	ข้อ
การรายงาน	5	ข้อ
การงบประมาณ	5	ข้อ

แบบประเมินนี้ใช้ประเมินการดำเนินงานตามกระบวนการบริหารงานสาธารณสุข ในการกำหนดระดับให้เลือกตอบได้ 6 ระดับ จากน้อยที่สุดไปมากที่สุด (0 - 5) โดยลักษณะข้อคำถามเป็นแบบปลายปิด มีเกณฑ์การเลือกตอบและให้คะแนนดังนี้

0	คะแนน	หมายถึง	ไม่มีผลการดำเนินงานอย่างชัดเจน
1	คะแนน	หมายถึง	มีผลการดำเนินงานอยู่ในระดับน้อยที่สุด
2	คะแนน	หมายถึง	มีผลการดำเนินงานอยู่ในระดับน้อย
3	คะแนน	หมายถึง	มีผลการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง
4	คะแนน	หมายถึง	มีผลการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก
5	คะแนน	หมายถึง	มีผลการดำเนินงานอยู่ในระดับมากที่สุด

การแปลผลคะแนน แบ่งผลการดำเนินงานของหัวหน้าสถานีอนามัย ตามแนวคิดของเบสต์ (Best, 1977 : 74 อ้างถึงใน อวยพร สมใจ , 2548) ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{สูตร ช่วงคะแนนในชั้น} &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} \\ &= \frac{5 - 0}{3} = 1.66 \end{aligned}$$

จากเกณฑ์ดังกล่าวจะได้คะแนนในแต่ละระดับชั้น ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	ระดับ
3.34 - 5.00	สูง
1.67 - 3.33	ปานกลาง
0.00 - 1.66	ต่ำ

ส่วนที่ 4 แบบสอบถามปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะในการแก้ไขการบริหารงาน
 สาธารณสุข ลักษณะข้อคำถามเป็นแบบปลายเปิด จำนวน 7 ข้อ

3. การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

3.1 ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) การหาความตรงของ
 แบบสอบถาม วิจัยได้นำแบบสอบถามไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้ที่มีความรู้เกี่ยวกับสมรรถนะและ
 กระบวนการบริหารงานสาธารณสุข จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความเหมาะสม สอดคล้อง
 ความถูกต้องด้านเนื้อหา ภาษา และโครงสร้าง แล้วนำข้อเสนอแนะต่าง ๆ มาปรับปรุงแก้ไข
 แบบสอบถามให้เหมาะสมชัดเจนยิ่งขึ้นก่อนนำไปใช้จริง

3.2 ตรวจสอบความเที่ยงของเครื่องมือ (Reliability) ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไป
 ทดลองใช้กับหัวหน้าสถานีอนามัย (Try Out) ที่ไม่ได้เป็นกลุ่มประชากรที่ศึกษา จำนวน 70 คน
 ได้รับการตอบกลับจำนวน 54 คน ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา แล้วนำแบบสอบถามมาตรวจ
 สอบความเที่ยงโดยคำนวณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาช (Cronbach's Alpha Coefficient)
 ผลการทดสอบเครื่องมือ พบว่า แบบสอบถามทั้งหมดมีค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.98 โดย
 แบบสอบถามสมรรถนะของหัวหน้าสถานีอนามัย มีค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.93 และแบบสอบถาม
 กระบวนการบริหารงานสาธารณสุขของหัวหน้าสถานีอนามัยมีค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.86

4. วิธีการรวบรวมข้อมูล

4.1 ทำหนังสือขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูล จากประธานกรรมการประจำสาขาวิชา
 วิทยาศาสตร์สุขภาพและมอบหมายนักวิชาการประจำสำนักงานสาธารณสุขอำเภอแต่ละแห่งเป็น
 พนักงานสัมภาษณ์ รวม 10 คน

4.2 จัดอบรมพนักงานสัมภาษณ์ เพื่อทำความเข้าใจแบบสัมภาษณ์ให้ตรงกัน

4.3 ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

4.4 พนักงานสัมภาษณ์ตรวจสอบความถูกต้อง ครบถ้วน ของแบบสอบถามที่ได้รับ
 กลับคืนมาและรวบรวมส่งผู้วิจัย

4.5 บันทึกข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 สถิติเชิงบรรยาย (Descriptive Statistics) ได้แก่ จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป ระดับสมรรถนะและกระบวนการ บริหารงานสาธารณสุข

5.2 สถิติเชิงอ้างอิง (Inferential Statistics) หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's product moment correlation coefficient) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะ กับกระบวนการบริหารงานสาธารณสุข ของหัวหน้าสถานีอนามัย โดยแปลความหมายระดับ ความสัมพันธ์ ดังนี้ (บุญธรรม กิจปรีดาวิสุทธิ, 2547 : 462)

- ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ $+_{0.70} - 1.00$ มีความสัมพันธ์กันมาก
- ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ $+_{0.30} - 0.69$ มีความสัมพันธ์กันปานกลาง
- ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ต่ำกว่า $+_{0.29}$ มีความสัมพันธ์กันน้อย

5.3 กำหนดความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

5.4 สำหรับคำถามปลายเปิดได้ทำการวิเคราะห์เนื้อหา